

NGA MAHI

A TE

Hui o te Hahi Maori

O TE

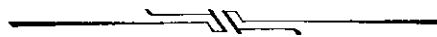
TAKIWA O HERETAUNGA

I TE PIHOPATANGA O WAIAPU

I TU KI

PORANGAHAU

PEPUERE 12, 1900.

Turanga :

NA TE WIREMU HAPATA I TA KI TE RAUKAHIKATEA

1900.

NGA TANGATA O TENEI HUI.

UPOKO: TE PIHOPA.

MINITA:

TE WIREMU HAMIORA, ATIRIKONA.*

REV. TAMIHANA HUATA.

REV. AHIPENE RANGI.*

" A. F. WILLIAMS.

" KATENE PUKERUA.

" NIRAI RUNGA.

" HEMI PITITI HUATA.

" HOETA TE HATA.*

MANGAI REIMANA:

IHAKARA TE AMO*	...	...	...	Nukutaurua.
REWI TAMIHANA	...	...	...	Wairoa.
REMUERA TE URUPU	}	...	...	Mohaka.
WEPIHA TE WAINOHU				
UTIKU PAETAKA	}	...	...	Petane ki Aropaowanui.
TE TEIRA MAIHI				
HOHAIA TE HOATA	...	...	...	Waiohiki.
KAHORE	...	...	...	Moteo.
"	...	...	...	Kohupatiki.
PENI TE UAMAIRANGI	...	...	...	Ohiti.
KAHORE	...	...	...	Waipatu.
MANAHI PUKERUA	...	...	...	Omahu.
KAHORE	...	...	...	Pakipaki.
HOERA RAPAEA	...	...	...	Waimarama.
HEMI TE URUPU	...	...	...	Kairakau.
PAORA ROPIHA	}	...	...	Waipawa.
RENATA ROPIHA				
NEPE TE APATU	}	...	...	Tahoraiti.
MARE RAUTAHU				
WIREMU PAIKEA	...	...	...	Takapau.
RUPUHA TE HIANGA	}	...	...	Porangahau.
HEMI K. RAPAEA				
TUTAKI PONATAHURI	...	...	...	Te Aute ki Te Hauke.
KAHORE	...	...	...	Taupo.

* Kihai enei i tae ki te Hui.

HE TUHITUHINGA

NO nga MAHI o TE HUI o TE Hahi MAORI o TE TAKIWA o HERETAUNGA, i TE PIHOPATANGA o WAIAPU, i WHAKAMINEA ki PORANGAHAU i TE 12 o PEPUERE i TE TAU 1900.

NO te 11 o Pepuere i huihui ai nga tangata o te Hui, me te tangata whenua ki te karakia, e 33 i tango i te Hapa a te Ariki, i puta hoki te kohikohi o te ohaohatanga £4 11s. 1d., mo te perehitanga i nga mahi a te Hui.

No te ata o te Manei 12 Pepuere i takoto ano te Hapa a Te Ariki ma etahi tokotoru, he kuia, he koroua, i puta te ohaoha e rua hereni.

No te 10.30 o nga haora i te awatea i te 12 o nga ra i huihui ai nga tangata o te Hui, karangarangatia ana nga ingoa, me te whakao ano enei ki o ratou ingoa :—

MINITA: Aata Wiremu, Nirai Runga, H. P. Huata, Tamihana Huata, K. Pukerua.

MANGAI REIMANA: Rewi Tamihana, Remuera te Urupu, Te Teira Maihi, Wepiha te Wainohu, Utiku Paetaka, Hohaia te Hoata, Peni te Uamairangi, Manahi Pukerua, Hoera Rapaea, Hemi te Urupu, Paora Ropiha, Renata Ropiha, Nepe te Apatu, Mare Rautahi, Wiremu Paikea, Rupuha te Hianga, Hemi K. Rapaea, Tutaki Ponatahuri.

Katahi ka ki te Pihopa kua tu te Hui : ka timataia hoki e ia te mahi ki te inoi. Muri iho ka whai-korero te Pihopa ki te Hui.

TE WHAI-KORERO A TE PIHOPA.

E hoa ma, e nga Minita, e nga Mangai o te iwi, Tena koutou.

Te take o enei huihuinga o tatou i ia tau, i ia tau, he whai ki nga mea e tupu pai ai te mahi a te Hahi a Te Karaiti, puta noa i tenei takiwa, ara he tirotiro i nga mahi i roto i a tatou e ngoikore ana, e tata ana ki te mate, me kore e taea e tatou te whakau ake, te whakahoki ki te ora, i te mea e whakakahangia nei tatou e te Atua.

E kore hoki e ngaro te ahua o te ngoikore, o te mate. Te take o taua mea, kei roto, kei te ngakau o te tangata; he maha ano ia ona putanga ki waho. Me whakaatu e ahau etahi. Tetahi, e kitea ana ki te tu o nga Whare-karakia. He whare kahore nei e hangaa wawetia nga pakaru; e waiho ana ranei hei kohanga manu, e kapi ai a roto i te otaota, kahore e purumatia a roto, e horoia; he whare taiepa-kore, taiepa pakaru ranei; he tohu tena no te mate, no te whakapono ngutu-kau, no te whakaparahako ki te Atua, i huaina nei te whare hei whare mo te inoi ki a ia. Tetahi, ko te mahue noa iho o nga tamariki, te whakaakona kia mohio ki nga mea e ora ai te wairua. Tetahi kei te tu o te karakia a te tangata ki roto ki te whare-karakia. Kia mutu rawa te tangi o te pere, kia timata te karakia, katahi ano te tangata ka tomo ki roto; kia o ranei ki roto ka noho, ka kororerero ki etahi; kahore e kakama te tu ki runga i nga wa e tika ai te tu; kahore e tuturi ki te inoi; ka nohopuku i te wa e tika ai kia ki te waha; ka hono tonu ranei te putaputa ki waho i waenganui o te karakia; ka hohoro ranei te oma ki waho i te mutunga o te karakia, i te mea e inoi puku ana te Minita me etahi o nga tangata, he mea kia ka wawe ai te ahi o tana torori; he tohu ano ena no te ngakau-kore, no te karakia whakauaua. Tetahi, e kitea ki etahi o nga mahi a te Hahi. Kia wareware te tangata ki tona iriiringa ki roto ki a Te Karaiti hei wahi mo tona Tinana, e mahue ai i a ia te hara, e pumau ai ia "hei hoia pono, hei pononga ma Te Karaiti;" kia wareware ki te inoi atu ki te Atua i nga mea hei oranga mo te wairua, mo te tinana; kia whakaparahako ki te Whakaunga, e inoia nuitia nei i reira e te Hahi katoa te Wairua Tapu kia riro i a ia hei whakau, hei whakakaha i a ia; kia ngaro tonu i te Hapa a te Ariki i whakaritea nei e Te Karaiti hei mea "e whai kaha ai, e whai manawa ai o tatou wairua;" kia mahue te korero, te hurihuri i nga kupu o te Karaipiture, e matau ai ia ki ta te Atua i pai ai hei mahi mana: he tohu katoa enei no te ngakau-kore, no te mate. Ma te tangata ano e titiro tona ake ahua, ka anga ai ki te inoi i te kaha e taea ai te whakakore i nga mea i roto i a ia e rere ke ana, kia ata oti ai i a ia nga mahi kua rite mai nei i te Ariki hei mahi mana. Ta te Hui o te Hahi, he whakapuaki i te kupu a te Hahi katoa, kia ngahau ai tatou katoa te mahi tahi, te pehi i nga mea he, te whakatupu, te whakakaha i nga mahi tika katoa.

Tenei tetahi tohu mate o te Hahi i tenei takiwa, ko te kore tangata o nga kainga maori mo te Whakau i enei tau kua pahure ake nei; haunga ano ia nga tamariki o te kura i Te Aute. Toko-ono tonu o Porangahau nei i a Hanuere i tera tau; kahore o etahi wahi. Ta Te Karaiti i whakatakoto ai hei mea e u ai te tangata ki a ia, e whai kaha ai ki te whawhai ki nga hoa-riri o tona wairua, ko te Hakarameta o tona Tinana Tapu, o ona Toto, e kiia nei e tatou ko te Hapa a te Ariki. Te huarahi ki tenci ko te Whakau. Ehara enei i te mea hei

whakarite kau, engari he hua ano o enei e riro mai, ki te ata whaia e te tangata i runga i te ngakau whakapono.

I puta ano taku kupu ki te Hui ki Whakapau i a Nowema, 1898, mo etahi tangata maori kia tukua ki te Hinota o te Pihopatanga. Hei a Hurae e takoto ake nei pootitia ai nga tangata mo te Hinota mo nga tau e toru e haere ake nei; kia kotahi mo tenei takiwa, kia kotahi mo te takiwa o Turanga, kia kotahi mo te takiwa o te taiwhaka raro o tenei Pihopatanga. Tera e puta he panui a enei marama e haere ake nei mo aua tangata kia pootitia. Me hurihuri pea e tenei Hui, ko wai ranei he tangata e paingia kia pootitia mo tenei takiwa.

Tetahi mea hei whakamahara maku inaianei, ko te whawhai ka maranga nei ki te pito whaka te tonga o Awherika. Te mahi ma nga tangata katoa o te Hahi, he inoi ki te Atua kia whakamutua wawetia taua whawhai; kia pehia e ia te mahi nanakia a te tangata; kia meatia e ia nga tangata o tera whenua kia noho tahi i runga i te whakaaro pai. Tena ano tetahi inoi mo enei mea kua oti te perehi.

Heoi ma te Atua e tohutohu ta tatou nei mahi kia rite ai ki tana e pai ai!

NGA MOTINI.

1. Na H. P. Huata, minita, raua ko K. Pukerua, minita:—

E whakamoemiti ana tenei Hui ki te Whai-korero a te Pihopa, e mea ana kia whakaae ia kia perehitia i roto i nga mahi a te Hui.

Whakaaetia ana.

2. I whakaritea a Aata Wiremu, minita, raua ko Katene Pukerua, minita, hei kai-tuhituhi i nga mahi a te Hui.

3. Na Nepe te Apatu, raua ko Renata Ropiha:—

Kia tu te Hui o Te Hahi Maori ki Waipawa a te tau 1901.

Tetahi menemana na Hemi P. Huata, minita, raua ko Remuera te Urupu:—

Kia tu taua Hui ki Awamate.

Te makanga ki te Hui, whakakahoretia ngatahitia ana. Heoi ka ki te Pihopa, ka tu tonu taua Hui ki Whakapau, ara ki te takiwa o Mohaka tae atu ki Nukutaurua.

4. Na Remuera te Urupu, raua ko Hemi P. Huata, minita :—

He ki tenei ki nga Minita Maori, me nga tangata o te Hahi, me mutu te haere ki nga tohunga Maori. He mea hoki tera e heke haere ai te whakapono. Engari me pehi te katoa i aua mahi maori.

Whakaaetia ana.

5. Na Rapuha te Hianga, raua ko Hemi K. Rapaea, he patai :—

E whai mana ana ranei nga kai-karakia ki te tanu i o ratou tupapaku, ki te whakawhetai hoki i nga wahine whanau tamariki?

Whakautua ana e te Tumuaki :—

Ki te kore rawa he minita hei nehu i te tupapaku, ma te kai-karakia e nehu. Ko te whakawhetai i nga wahine whanau tamariki, ki te kore rawa he minita e tata ana i roto i nga marama e rua, e pai ana ma te kai-karakia taua karakia.

6. Na Remuera te Urupu, raua ko Te Teira Maihi :—

He ki tenei ki te Tumuaki, me kore e pai kia raihanatia nga kai-karakia, ara me whai Raihana aua tu tangata.

Whakaaetia ana.

7. He patai ki te Tumuaki na te Teira Maihi :—

Ko wai te riiwhi o te Pihopa Tuati, whakahaere i te Kura Parairei, e tu ana i Nepia?

I utua e te Pihopa.

8. Na Rewi Tamihana, raua ko H. Huata, minita :—

Ki te puta he Raihana ki te Kai-karakia, kia whai kakahu ma taua Kai-karakia, i roto anake i nga whare karakia.

Whakaaetia ana.

9. Na Rewi Tamihana, raua ko Tamihana Huata, minita :—

He mea pai ki te taea, kia takoto te Hapa a Te Ariki, ki ia whare karakia, ki ia whare karakia, i nga marama katoa.

Whakaaetia ana.

10. Na Hohaia te Hoata, raua ko Nirai Runga, minita :—

Kia puta he kupu riri ma tenei Hui, mo te purei korowha, kia kaua e pureitia i te Ratapu.

Whakaaetia ana.

11. Na K. Pukerua, minita, raua ko H. P. Huata, minita :—

Kia ata whakaarohia e nga tangata o ia kainga, o ia kainga, te mate o nga tamariki i te kore kura Ratapu, kia whakaritea tetahi, etahi ranei, hei whakaako i a ratou ki nga tikanga o te whakapono.

Whakaaetia ana.

12. Na A. F. Williams, minita, raua ko K. Pukerua, minita :—

Kia whakaae mai tenei Hui ko tetahi wahi o te moni ohaoha o nanahi me wehe mai, mo te whare-karakia o Porangahau nei, kia rua pauna £2. os. od.

Whakaaetia ana.

13. Na K. Pukerua, minita, raua ko H. P. Huata, minita :—

Ko te whakaaro a tenei Hui, he mea pai ki te taea, tetahi tangata, etahi ranei, e ahei ana ki te mahi takuta, kauwhau hoki i te Rongo Pai ki te iwi Maori.

Whakaaetia ana.

14. Na Remuera te Urupu, raua ko H. P. Huata, minita :—

Ko ta te Hui i whakaaro ai hei Reimana ki te Hinota o te Pihopatanga, mo te pootitanga a Hurae e takoto ake nei.

I whakanohoia e te Hui te ingoa o Remuera te Urupu hei Reimana.

Whakaaetia ana.

15. Na H. P. Huata, minita, raua ko Manahi Pukerua :—

E whakaputa ana tenei Hui i to ratou ngakau koa me to ratou whakamihi atu ki te tangata whenua, ara ki nga rangatira kaumatua, me nga rangatira taitamariki, tane, wahine, hoki o nga morehu o Porangahau nei. E manaaki nei i a tatou i nga iwi i hui mai nei ki to ratou marae, mo to ratou tino kaha ki te taka kai ma tenei Hui nui, me te kore raruraru i pa ki te Hui, me era atu painga i puta mo te katoa, ma Te Atua ratou katoa, me te Hui hoki, e manaaki e tiaki i roto i tenei tau.

Whakaaetia ana.

I whakamutua e te Pihopa ki te inoi, ki te manaakitanga.

I korerotia, i whakapumautia, 12 Pepuere 1900.

W. L. WAIAPU, UPOKO.

KO NGA MONI ENEI I WHAKATAKOTORIA KI RUNGA I TE TEPU.

1. Hei kawē i te Rongo Pai, ara mo te Ropu Tono Mihinare o Ingarangi:—

No te Wairoa	...	...	...	...	...	£1 10 0
No Aropaoanui tae mai ki Petane	...	...	...	...	...	£2 0 0
No Wharerangi, Moteo, Waiohiki	...	...	...	...	...	£1 0 0
No Mohaka	...	...	...	...	...	£2 0 0
No Porangahau	...	...	...	...	...	£1 2 0
No Takapau	...	...	...	...	...	£0 10 0

2. Hei kawē i te Kongo Pai (ki Meranihia, ki etahi wahi o Niu Tirenī.)

No Mohaka	...	...	...	...	...	£3 0 0
-----------	-----	-----	-----	-----	-----	--------

3. Mo te Whare-karakia o Porangahau:—

Te wahi i wehea mai o te Ohaohatanga	...	...	...	...	...	£2 0 0
No Mohaka	...	...	...	...	...	£1 10 0
I tapiritia mai e nga tangata o te Hui	...	...	...	...	...	£3 6 0

£ 17 18 0

HE TAPIRI.

KO NGA MONI ENEI I TUKUA MAI E ERA ATU PARIHA MAORI O TENEI PIHOPOTANGA HEI KAWē I TE RONGO PAI, ARA MO TE ROPU TONO MIHINARE O INGARANGI.

No Taupo	...	...	...	...	...	£1 0 0
No Heretaunga	...	...	...	...	...	£9 5 0

£ 10 5 0

